

انسان موجودی است که با تربیت به تکامل می رسد و از آنجا که تربیت جنسی هم نوعی از انواع آن میباشد بدیهی است که تربیت جنسی که از طرف والدین به فرزندان ارایه می گردد نباید بی هدف و بی برنامه باشد بلکه باید اهمیت و جایگاه آن را درک کنند و تمام توان خود را برای پیشبرد اهداف آن بکار گیرند چون اولین کلاس درس فرزند خانواده است. آنچه در این مقاله به آن پرداخته شده است زمان شناسی و نیاز شناسی تربیت جنسی فرزندان میباشد تا به تربیت صحیحی منجر گردد البته با بررسی و مطالعه در بین کتاب های تفسیری و روایی و مطالبی که در این زمینه نوشته شده است این نتیجه حاصل شده که تربیت ارائه شده از طرف والدین باید متناسب با سن و توان فکری و میزان کنجکاوی آنان باشد یعنی نه زود هنگام که موجب دلهره و اضطراب گردد و نه دیر هنگام که جوابگوی نیاز آنان نباشد و بیماری های جسم و بحران عاطفی را به همراه داشته باشد که این تربیت هم قبل از تولد فرزند شروع میشود و همراه با مراقبت های مختلفی مثل نبوسیدن دختر ۶ ساله از طرف نامحرم یا جدا کردن بستر خواب بچه های ۱۰ ساله یا تعدیل و کنترل میل جنسی فرزندان که به بلوغ رسیدند از طریق غذا از طرف خانواده و اطرافیان میباشد که این امر پایه گذار جامعه ی سالم و ایده ال برای آینده است.

کلید واژه ها: تربیت جنسی، فرزند، زمان شناسی، نیاز شناسی

تمامی کودکان از ابتدای تولد دارای جنسیت دختر یا پسر هستند جنسیتی که میتواند برای آنها نیازها و انتظاراتی و محدودیت هایی و نگرشی برای خانواده و افراد مختلف به همراه داشته باشد در این مقاله به دنبال زمان شناسی و نیاز شناسی تربیت جنسی فرزند هستیم و زمان شناسی: که همان تقسیم بندی زمان است . معانی متفاوتی در اصطلاح دارد که شناخت زمان به عنوان ظرف عمل ما و رابطه عملی ما با فرصت زمانی می باشد. و نیاز شناسی: که همان تقسیم بندی نیاز است . یعنی خواسته و حاجت را در چه مکانی و در چه حالتی به کار گیرد و تربیت جنسی: که تربیت در لغت از ریشه (ربو) به معنی زیادت و فزونی است . بر این اساس پرورش دادن و استعداد های درونی بالقوه را به فعلیت رسانیدن البته در زمینه غریزه جنسی. و فرزند: همان ولد و نسل که از پدر و مادر به وجود می آید. پس شناختن زمان های متفاوت تربیت جنسی که در چه زمانی تربیت مخصوص ارایه گردد و همچنین بر اساس زمان چه نوع از تربیت جنسی بین انواع آن بر اساس جنس کودک ارایه می گردد تا لازم باشد و مورد توجه والدین بیش از پیش باشد از ضرورت تحقیق میتوان گفت با بررسی نگارنده در حد توان در کتب پیشین فقط در مورد تربیت جنسی بحث شده ولی در مورد موضوع مربوطه یا اینکه تربیت جنسی مربوط به هر سنی چیست و چگونه در آن سن ارایه گردد بحثی نیامده و در این مقاله در پی یافتن این موضوع می باشیم ادر اثر تربیت جنسی صحیح که در زمان صحیح صورت می گیرد ممکن است تبدیل به فردی با آینده سالم که رهروی آن برای تمامی عوالم است گردد. اهداف کلی در این تحقیق این است که با تربیت جنسی صحیح و به موقع و متناسب بتوان انسانی را تربیت کرد که اولاً: دارای رابطه ای خوب با خدا گردد دوماً: باعث اصلاح رابطه با خودش گردد سوماً: رابطه ای خوب با جامعه و انسان هادی دیگر برقرار کند و بدانیم هر چیزی زمان مخصوص به خود دارد و با توجه به زمان دقیق هر نوع تربیت فرزندی در حد اعتدال و با اراده قاطع و پر تحرک و با نشاط که هم در جنبه جسمانی و نباتی و هم در جنبه انسانی گردد. البته توجه اهتمام به تربیت فرزند در کتب بیشماری آمده است اما این موضوع که زمان شناسی فرآیند تربیت است در کتب تربیتی آن هم نه به طور کامل بلکه بخشی یا فصلی از کتاب را به خود اختصاص داده است مثل بخشی از کتاب اسلام و تعلیم و تربیت از ابراهیم امینی که در قسمت مراحل رشد دوران رشد و تربیت آن را نشان می دهد یا در کتاب خانواده و تربیت جنسی کودکان و نوجوانان از ماندانا سلحشور و

در کتاب تربیت اسلامی از مصطفی دلشاد، یا علل و انحرافات اخلاقی از غلامعلی سلیم گندمی یا راه و روش تربیت از دیدگاه امام علی(ع) از محمد حسین ادیب واز کتب تفسیری مختلف مثل المیزان ونمونه و مجمع البیان و ۰۰۰ و همچنین در مقالاتی مثل تربیت عبادی کودکان از حسن ملکی و تربیت و دنیای ناشناخته کودکان از مرکز آموزشی بنی هاشم، تربیت و حرف شنوی کودکان از فاطمه اسلامی بحث هایی به میان آمده است. از سوال اصلی: در این مقالها این است که تربیت جنسی فرزند بر اساس زمان شناسی و نیاز شناسی چگونه است.

۱-۱- مفهوم شناسی و مبانی مرتبط

تربیت جنسی همان آگاهیهای لازم مربوط به جنس کودک و در میان گذاشتن با او تا با استفاده از شیوه آگاهانه تنها میتواند هنجارها و ارزشهای اعتقادی خود را به تدریج در کودکان رشد و پرورش دهند بلکه میتوانند احساسات و هیجانات و عواطف سالم انسانی را در آنها شکل دهند این توصیه ها و اطلاعات باید در بر گیرنده دانسته هایی درباره ی چگونگی روابط سالم انسانها وهویت جنسی و رعایت مسایل بهداشتی ومهارت زندگی و ارزشها و نگاه اخلاقی و شیوه بیان صحیح احساسات افزایش عزت نفس و روش تصمیم گیری مسولانه باشد را تربیت جنسی گویند.(ماندانا سلحشور،، ص ۱۷)

از اهمیت تربیت اینکه نیمی از شخصیت انسان را عقل ونیمی دیگر را غرایز و امیال تشکیل میدهد به همین دلیل که به همان اندازه نیاز به تعلیم است نیاز به تربیت هم است چون هر دو باید به سمت صحیح رهبری شوند تا جایی که در چهار جای قرآن از مسئله یتعلیم و تربیت به عنوان هدف انبیا ذکر کرده اند که در سه مورد تربیت مقدم بر تعلیم بیان شده است(مکارم شیرازی، ۱۳۷۴ ج، ۱، ص ۴۵۷)

از انجایی که قلب کودک مانند زمین بی گیاه است هر چه در آن کاشته شود میپذیرد و بارور میکند و تردیدی نیست که کودکان، زنان و مردان آینده هستند و برای آینده خوب نیاز به زنان و مردان خوب هست به همین دلیل تأکید بر تربیت صحیح در روایات مورد بحث بوده است (احمد دهقان، ۱۳۸۱، ص ۱۰۰)

رکن های تربیت جنسی دو عنصر است: یکی معلومات مربوط به امور جنسی و دیگری ارشادها و راهنماییها

الف: معلومات جنسی توجه به حقایقی دارد که مربوط به نظام توالد و بقاء نوع و بعضی از قواعد بهداشتی که شایسته پسر و دختر قبل از سن بلوغ به آن آگاهی داشته باشد و این امر از طفولیت شروع میشود که امام علی علیه السلام فرموده است کودکان خود را نسبت به اموری که خدای تعالی آن را از او بهره مند ساخته آگاه سازید .

ب: راهنمایی مربوط به امور جنسی جزئی از هدفهای تربیت جنسی به شمار میاید که امام علی علیه السلام روشن ساختن معلومات جنسی را بدون برنامه قبول ندارد بلکه اصرار تمام دارد که دادن راهنماییها لازم دوش به دوش علم و معرفت باید باشد و هیچ فاصله ای میان این دو امر اساسی نباید قایل شد (علی محمد حسین ادیب، ۱۳۶۲، ص ۲۹۲)

۲- غربزه جنسی

صفات اولیه جنسی که مربوط به اندام های جنسی هستند، وظیفه تولید نسل را به عهده دارند و تغییرات حاصله بر اثر فعال شدن غده ی هیپوفیز آدرنال (فوق کلیوی) و غده جنسی به وجود میاید این دگرگونیها سرآغاز زندگی بزرگسالی به شمار میرود که در نظر اول شاید چندان قابل توجه نباشد اما اختلاف آشکار آن با دوره کودکی از لحاظ وضعیت ظاهری و رفتار و حالتهای روانی کاملاً محسوس است.

حالت طبیعی رسیدن به بلوغ جنسی، برای پسران از ۱۵ سالگی و برای اکثر دختران از ۹ سالگی آغاز می‌گردد در طی این مرحله در اکثر نوجوانان طرح نسبتاً ثابت چهره و اندام‌های بدن نمایان می‌گردد و پس از آن تغییرهای جسمی تا پایان عمر به آرامی ادامه دارد. (رضا و بتول فرهادیان، ۱۳۷۷، ص ۲۰)

این غریزه ای است که در اشباع و ارضای نیاززو گرسنگی صاحب غریزه سرسخت و جدی است هر چند صاحب این غریزه بخزاهد، میتواند آن را سرکوب یا فعالیت و حرارت آن را محدود و منزوی سازد و در عین حال هم نمیتواند آن را بکلی آزا و بدون هیچ قید و بندی رها کند تا نیاز و عطش خود را هر گونه که خواست رفع نماید زیرا اگر چنین کند خطر آن اصل قانون اخلاقی و انسانی و اجتماعی را صریحا تهدید میکند.

گاهی افراد رفع عطش جنسی خود را از تجربیات کسانی می‌جویند که خودشان در اشتباه بوده اند و معلومات و گرایشات و عاداتشان، مطلب رابر آنها مشتبّه ساخته که شومترین اثر در زندگی فرزند از همین جا ناشی میشود. (علی محمد حسین ادیب، ۱۳۶۲، ص ۲۹۱)

این غریزه عادات و ملکات و روشهای بشری را به دنبال می‌آورد مثل حیا زن از مرد، غیرت ناموسی مرد، عفاف و وفاداری زن نسبت به شوهر، ستر عورت، ستر بدن زن از غیر محارم، منع نزدیکی زن در ایام عادت، تقدس یا پلیدی تجرد، و.... که این غریزه مهمترین بخشهای اخلاق جنسی را هم به وجود می‌آورد (مرتضی مطهری، ۱۳۸۷، ص ۱۵)

۳- زمان رشد جنسی (زمانشناسی)

انرژی روانی که غریزه جنسی مهمترین آن است در مراحل تحول، در نواحی شهوت انگیز سیر میکند این جریان از دیدگاه رشد روانی جنسی به ۳ دوره اصلی تقسیم میشود

الف: از تولد تا حدود ۵ سالگی (پیش تناسلی)

ب: از ۵ سالگی تا بلوغ (دوره نهفتگی)

چون سن بلوغ دختران کمتر بوده به همین دلیل پیامبر سن دختران را یک سال کمتر از پسران ذکر کرده تا راه برای سوء استفاده از افراد بیمار جنسی بسته گردد. (حسن بن فضل طبرسی، ۱۳۶۵، ص ۴۲۸)

۱۴. جدا سازی بستر خواب : بستر خواب کودکان را از سنی که قادر به اجازه گرفتن برای ورود به اتاق هستند باید از پدر و مادر جدا کرد همچنین در سنین خاصی بستر کودکان و دختران و پسران از یکدیگر جدا گردد که آن بر حسب روایت ۱۰، ۷، ۶ سالگی میباشند.

رسول خدا فرمودند: «در ۱۰ سالگی دو پسر بچه و دو دختر بچه و پسر و دختر باید جدای از هم بوده و در ک بستر ن خوابند.» «فرزندانتان که ۷ ساله شدند بستر خوابشان را جدا کنید» «وقتی پسر بچه ۱۰ ساله شدند نباید در بستر مادرش بخوابند.» (محمد دشتی، ۱۳۸۱، ص ۱۳۷)

سوم: تربیت جنسی از طرف خانواده در دوره سوم جنسی

در این سن در نفوذ بیش از اندازه دوستان خود هستند پس پدر و مادر باید:

۱. پدر و مادر باید بکوشند تا از طریق صحبت کردن فرزندان بفهمند که دوستانشان چه ویژگی دارند و چه قدر تحت تأثیر اویند یا با بردن فرزندان به مدرسه و آموزشگاه و ... دوستانشان را بشناسند.

۲. فضایی دوستانه بین اعضای خانواده ایجاد کنند تا در جمع خانوادگی احساس رضایت کنند.

۳. با محافل اجتماعی سالم آشنا سازند مثل کتابخانه، نمایشگاه، سینما، کلاس آموزشی.

۴. روش رهایی از موقعیت های دشوار را به نوجوان بیامورند.

۵. نه گفتن را به آنها بیاموزند تا در انجام کارها غیر اخلاقی دچار مشکل نگردد.

۶. دوستانی شایسته از فامیل یا همسایه یا آشنایان با رفت و آمد خانوادگی برای او پیدا کنند.

۷. تفاوت بین دوست داشتن و تمایل جنسی را برای او شرح دهند.

۸. ارزش اخلاقی را که والدین از او حرف میزنند خود باید در عمل به او پایبند باشند تا در زندگی آنان اثر کند. (ماندانا سلحشور، ص ۱۱۵)

چهارم: تربیت جنسی عامی که در تمام دوره ها باید از طرف خانواده ارائه گردد:

۱. از زیاد بیدار بودن کودکان در رختخواب جلوگیری کنند.

۲. کنترل حواس باطنی (فکر و خیال)، از طریق کنترل حواس ظاهری مثل لمس و دیدن و شنیدن حاصل میگردد.

۳. همنشینی زن و مرد نامحرم یا دختر و پسر نامحرم و صحبت کردن بیش از ۵ کلمه موجب کم شدن حیا و شرم میگردد.

۴. افزایش ایمان: مثل روزه که اثر زیادی در تعدیل میل جنسی دارد.

۵. غیرت: هر عملی عکس العملی دارد امام علی (ع) برای تحریک غیرت فرمودند: «سراغ تجاوز به ناموس دیگران نروید زیرا هرکسی که زنا کند با او زنا خواهد شد اگر چه در نسل بعد از او باشد.»

۶. افزایش موی زائد: از امام علی (ع): «موی هیچ مردی بلند نشد مگر اینکه شهوتش کم شد.» (حافظ ثابت، ص ۲۵۰)

۷. نقش غذا در تعدیل میل جنسی:

آبغوره، هندوانه، ترشی پخته، ماست، آبلیمو شهوت را کم میکند.

گوشت، پسته، موز، خرما، پیاز، تخم مرغ، الکل، انار، ادویه جات باعث افزایش شهوت میگردند.

که شهوت زیاد عمر را کوتاه میگرداند. (محسن ماجراجو، ۱۳۸۱، ص ۲۰۲)

نتیجه:

این مقاله به دنبال این است که چه نوع تربیت جنسی را در چه زمانی از تربیت فرزند ارایه دهد که پاسخگوی نیاز جنسی آنان در زمان مختلف باشد و با این تربیت صحیح این غریزه در حد اعتدال باقی بماند که بر اساس تحقیقات انجام شده و مطالعه کتاب های مختلف در این زمینه این نتیجه حاصل شده است که از آنجا که رشد جنسی در مراحل متعدد در جسم فرزند حاصل می گردد تربیت هم بر اساس این رشد جنسی و بر حسب زمان مختلف ارایه می گردد، اینکه رشد جنسی از زمان بدو تولد بوده پس شروع آن هم از بدو تولد مد باشد، یکی از این تربیت می تواند شنیدن صدای والدین و یا دیدن تصویر عمل زناشویی آنان حتی در روزهای اول زندگی فرزند باشد یا در مراحل دیگر رشد جنسی. برای بچه ها تا ۵ سالگی در دوره اول رشد جنسی یا تا به آخر در دوره بلوغ کامل جنسی باشد، پس والدین نباید از این مقوله غافل باشند که شروع تربیت جنسی فقط مربوط به دوران بلوغ نیست و یا به این زمان هم رسیدن پایان نمی یابد بلکه تا زمان هدایت آن به آنچه اسلام در این زمینه بیان داشته و حد شرعی آن که همان ازدواج فرزندان باشد که باید تحت کنترل قرار دهند این غریزه را در فرزندان بر حسب آنچه در این مقاله در زمان مختلف آن بیان شده است تا فرزندان صالح که خود پدران و مادران آینده هستند تربیت گردند که این امر به جامعه ی پاک از هر گونه شاء به تبدیل گردد که مورد رضای خداوند نیز می باشد.

۱- قرآن کریم

۲- ادیب، علی محمد حسین، راه و روش تربیت از دیدگاه امام علی (ع)، انتشارات انجام کتاب، بهار ۶۲

۳- پاک نژاد، سید رضا، ازدواج مکتب انسان سازی، انتشارات اخلاق، مهر ۷۹، چ ۱۰

۴- ثابت، حافظ، تربیت جنسی در اسلام، قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، ۱۳۸۵

۵- دانشمند، مهدی، ارزش والدین و تربیت فرزندان، قم: انتشارات یاس نبی، سال ۸۰، چ ۲

۶- دشتی، محمد، مسئولیت و تربیت، انتشارات مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیر المؤمنین، پاییز ۸۱، چ ۹

۷- دهقان، احمد، مقام دختران در اسلام، قم: انتشارات لاهیجی، پاییز ۸۱، چ ۲

۸- سلحشور، ماندانا، خانواده و تربیت جنسی در کودکان و نوجوانان، تهران، نشر پنجره، ۱۳۸۵

۹- طبرسی، حسین بن فضل، مکارم الاخلاق، تهران: نشر فراهانی، سال ۶۵، چ ۲

۱۰- فرهادیان، رضا و بتول، آنچه یک جوان باید بداند، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، سال ۷۷، چ ۱۱

۱۱- فقیهی، علی نقی، تربیت جنسی و مبانی و اصول و روش ها از منظر قرآن و حدیث، قم: انتشارات

دارالحديث، سال ۸۷

۱۲- فلسفی، محمد تقی، کودک از نظر وراثت و تربیت، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، سال ۸۶، چ ۲

۱۳- گندمی، علی نقی، علل انحراف اخلاقی، قم: بیت الحزان فاطمه، سال ۹۰، چ ۱

۱۴- ماجراجو، محسن، روابط دختران و پسران، نشر جمال، سال ۸۱، چ ۳

۱۵- مطهری، مرتضی، اخلاق جنسی در اسلام و غرب، تهران: انتشارات صدرا، سال ۸۷، چ ۲۴

— — — — —